

TFG

PANTANÀ DOCUMENTAL AUDIOVISUAL

Presentat per Adrià Castell Nàcher
Tutor: Eulalia Adelantado

Facultat de Belles Arts de Sant Carles
Grado en Bellas Artes
Curso 2017-2018

UNIVERSITAT
POLITÈCNICA
DE VALÈNCIA

UNIVERSITAT POLITÈCNICA DE VALÈNCIA
FACULTAT DE BELLES ARTS DE SANT CARLES

RESUMEN.

Per al meu documental vaig a compartir les primeres experiències amb un grup de música en valencià, amb el que mostraré la realitat del grup, realitzant entrevistes amb els seus components, tindre accés exclusiu al seus assajos i part del procés creatiu per a la escriptura y composició de noves cançons. Amb a penes dos anys d'existència, Pantanà, acaba de presentar el seu primer disc d'estudi i estan realitzant una sèrie de concerts per a promocionar-lo. Els vaig a acompanyar durant tot aquest procés, per a se partícip de la evolució d'aquesta formació.

La finalitat del documental es mostrar el primers passos de un grup amateur, quines dificultats es troben, fomentar la música en valencià, alhora que creem un instrument de promoció, més enllà del format físic del CD.

Paraules claus:

Documental, rock en valencià, assajos, concerts, CD, cançons.

Tabla de contenido

RESUMEN.....	3
1. INTRODUCCIÓ.....	7
2. OBJECTIUS I METODOLOGIA.	8
3.CONTEXTUALITZACIÓ DEL PROJECTE.	8
4. REFERENTS.	9
4.1. MONTAGE OF HECK (2015).....	9
4.2. COCKSUCKER BLUES (1972).	10
4.3. SEARCHING FOR SUGARMAN (2012).....	11
5. PANTANÀ, EL GRUP.....	12
5.1. NOM DEL GRUP.	12
5.2. COMPONENTS DEL GRUP I ASSAJOS.....	12
5.3. DISC COMPACTE.	14
5.4. MAQUETACIÓ DEL DISC.	15
6. PROCÉS DE REALITZACIÓ DEL DOCUMENTAL DE CREACIÓ.	16
6.1. PREPRODUCCIÓ.	16
6.1.1. CERCA DEL TEMA	16
6.1.2. PLA DE TREBALL.	17
6.1.3. GUIÓ.....	17
6.2. PRODUCCIÓ.	18
6.3. POSTPRODUCCIÓ.	19
6.3.1. ENTREVISTES.....	20
6.3.2. EL CONCERT.	20
6.3.3. CRÈDITS.....	22
6.4. DIFUSIÓ.....	22
7. CONCLUSIONS.	23
8. BIBLIOGRAFIA.....	25
9. ANEX.	26

1. INTRODUCCIÓ.

El grans projectes, que sempre comencen amb molta il·lusió, sempre tenen un punt de partida tortuós i potser inclús erroni en molts casos. El treball constant i la decisió del membres implicats sol sempre dur com a resultat un producte de qualitat. Tanmateix, aquesta obra no aconsegueix la seva finalitat, sinó arriba a un espectador.

Tota producció artística precisa de una part de promoció, indispensable tant per al artista com per al consumidor, a més a més en l'època històrica que vivim on la publicitat, el seguidors y els *likes* són tan cotitzats. Les plataformes socials que ens ha dut aquesta era tecnològica ens permet arribar a quasi tots els llocs del món, però depenent de la plataforma, ens hem d'adaptar.

El mitjà audiovisual i en concret el cinema documental, és una ferramenta que permet apropar-nos de primera mà a qualsevol esdeveniment de la forma més humana i real que la resta de recursos. Pel que considerem que podria ser una via de impuls per a qualsevol empresa que requerís divulgar-se d'alguna manera.

Aquest treball, l'he plantejat com una mena de projecte promocional del grup de música Pantanà. A través d'una sèrie de entrevistes als integrants, amb les quals intentaré esbrinar quines son les intencions d'aquest grup emergent, a la par de compartir experiències de primera mà.

Aquestes entrevistes, es vinculen amb un concert que realitza el grup el 5 de Maig, amb el qual es serveix de presentació per al primer disc d'estudi que han realitzat. Aquesta data que quedarà marcada en el record del grup, hem serveix de iniciativa per a crear aquest recurs audiovisual, que poden utilitzar com a mitjà de promoció i cerca de noves plataformes de expansió.

2. OBJECTIUS I METODOLOGIA.

OBJECTIUS

La finalitat principal d'aquest projecte, és donar una mena de promoció a un grup de música relativament jove. Paral·lelament a la promoció esta l'objectiu de mostrar el dia a dia de la formació. Des de rutines de assaig amb les quals el grup prepara els seus shows de forma sistemàtica i minuciosa, a la realització del disc, fent un repàs de tot allò que ha viscut fins ara.

Per altra banda, també mostrar de forma directa el procés evolutiu que ha dut a terme el grup fins arribar a la realitat present, des dels seus inicis on la formació no tenia ni nom, fins a la consolidació del mateix.

METODOLOGIA.

La metodologia de treball la he distribuït en tres aspectes fonamentals. En primer lloc la cerca de arxius relacionats amb el grup; gravacions fetes amb el mòbil, vídeos al Facebook, ja sigui de concerts, assajos, com preparació de concerts, reunions o imatges d'arxiu de la Pantanà de Tous.

Per altra banda la gravació dels assajos i entrevistes als components. Aquesta part la vaig preparar amb antelació, amb una bateria de preguntes que volia fer als integrants del grup que tanmateix em serví de guió per al posterior muntatge. La gravació del material la vaig fer amb una càmera Canon 1100D, amb diferents objectius.

El pas final va ser la gravació del concert que realitzarem el 5 de maig, per a aquesta part vaig tindre que delegar la part de la càmera a uns companys, per tal de poder gravar el concert, però plantejarem la escena prèviament amb les diferent tirades de càmera. Per al concert utilitzarem una càmera Canon 1100D, amb un objectiu 18-55mm, una càmera Nikon d3300, amb un objectiu fixe 22mm, i un drone DJI Inspire1, per a cobrir el concert amb planes aèries.

3.CONTEXTUALITZACIÓ DEL PROJECTE.

El documental musical, es un format que s'ha estès de forma molt ràpida pel mon del cinema des de l'aparició del so sincronitzat amb la imatge, la primera pel·lícula amb so sincronitzat va ser *El Cantor de jazz* en 1927, dirigida per Alan Crossland.

Més endavant els propis grups que anaven aconseguint un reconeixement destacat, foren poc a poc captant l'atenció de directors de cine, els quals veien en ells la possibilitat de crear un contingut que a part de donar una promoció aportada per la pròpia fama del grup, els donava accés complet a material que, gràcies al consentiment del grup, estava lliure de drets. Es el cas de grups com els Rolling Stones, Metallica o Bob Dylan, veieren en Robert Frank, Joe

Berlinger o Martin Scorsese respectivament la possibilitat de projectar a la gran pantalla un contingut més personal.

Hui en dia molts són els grups, que amb no tant de reconeixement es llancen a aquest gènere per a promocionar gires de concerts, el seu dia a dia o inclús buscar qualsevol tipus de finançament (crowdfunding). Gràcies a les xarxes socials, plataformes audiovisuals de lliure accés com Youtube o Vimeo i diversos festivals de cinema independent, han fet que aquest format de documental musical o rockumentary s'estengui i sigui una forma més de promoció per a tot grup que vulgui fer-se un espai dins de la indústria.

4. REFERENTS.

Per al tipus de documental que pretenc realitzar necessitava tenir uns referents amb un contingut molt paregut al meu, perquè principalment m'interessa la forma en que es conjuga el format de entrevista amb la música original, ja sigui amb imatge sincronitzada o simulada la sincronització. Un altre aspecte fonamental era la idea de profunditzar en els aspectes més transcendents del grup i de quina forma transmetre-la al espectador.

4.1. MONTAGE OF HECK (2015).

El documental de Brett Morgen sobre Kurt Cobain, produït per la cadena HBO, i que compta entre els seus productors amb la filla del músic, Frances Cobain, té un objectiu simple: presentar un retrat honest de l'home a qui van encastellar com a icona i símbol d'una generació. Per a això, Morgen va dur a terme un enorme treball de documentació gràcies a l'accés absolut que va tenir al material gràfic i d'àudio que Cobain va deixar després de morir amb només 27 anys de vida.

El documental realitzat a base de films íntims de la vida del cantant, juga amb la imatge tan gelada i hieràtica, tan característica del cantant i del Grunge, mostrant la part no tan coneguda a partir del seu llegat. Gravacions caseres, escrits, dibuixos i pistes d'àudio perdudes són la principal font de la que es nodreix el documental.

Aquesta part es complementa amb unes entrevistes molt emotives realitzades a aquelles persones que van compartir eixes experiències amb Kurt Cobain. Les entrevistes, evolucionen amb el documental; partint del naixement del cantant als anys 60, on tot té un caràcter molt alegre i festiu, es va truncant poc a poc amb l'evolució dels entrevistats. La visió de la mare tan idíl·lica de la infància del seu fill es contraposa als fets narrats per la rama paterna després del divorci de la família Cobain.

Aquesta evolució de les entrevistes em pareix completament idònia per a marcar fets que tenen una transcendència molt important. Mostrant inclús escenes contradictòries que mostra la disparitat de la realitat vívida des de diferents aspectes.

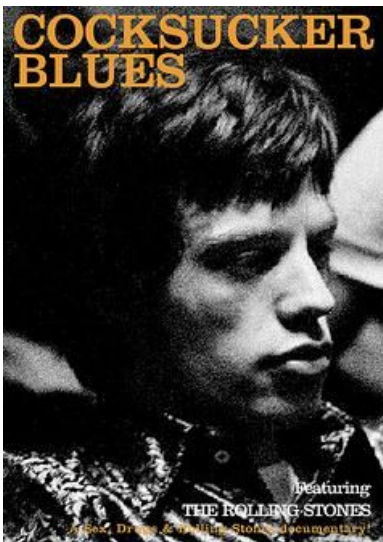
Brett Morgen: *Montage of Heck*, 2015

La aparició del grup Nirvana durant el documental és un punt d'inflexió en la vida del cantant, però també ho és dins del documental. Encara que discretament en un principi, a base de assajos en un principi o simplement com una part de la cultura underground que tant agradava a Kurt, va obrir la porta a la aparició del grup i posteriorment al contingut musical.

Utilitzant imatge d'arxiu aportats tant pels propis integrants del grup com pels familiars, a part de veure com evoluciona l'estrella de la formació, també es veu com poc a poc Nirvana comença a tindre molta més presència. La cerca de un nom per al grup, els primers pressupostos per als concerts que els anaven eixint, dibuixos amb possibles imatges corporatives per al grup o gravacions de maquetes en mala qualitat. Aquest material és precisament el que fa del documental un contingut exclusiu, que a més de donar valor al treball realitzat, mostra la transformació del grup des de els seus inicis fins el moment de màxim auge.

Un altre aspecte molt important és la utilització de la música com a fil conductor. Al llarg de tot el documental es pot escoltar una banda sonora que acompanya a la perfecció el seguiment de la història. La banda sonora està creada a partir de clips dels qual té plena autoria el grup Nirvana, ja sigui per ser cançons pròpies, per covers realitzades per aficionats o versions interpretades per professionals a modo de homenatge.

Tots aquests aspectes els he recollit posteriorment per a la elaboració del meu projecte personal, adaptant-les als esdeveniments que volia narrar. Sobretot l'últim punt relacionat amb la utilització de una banda sonora original aportada exclusivament per al documental i la seua conjugació amb les imatges d'arxiu són els punts forts dels quals m'he apropiat per a la creació del meu documental.

Robert Franck: *Cocksucker Blues*, 1975

4.2. COCKSUCKER BLUES (1972).

Polèmic documental (d'escassa qualitat) sobre la gira de The Rolling Stones per Amèrica del Nord el 1972. Filmat pel fotògraf suís Robert Frank, a qui es va concedir "accés total", va ser rodat en la seva major part en blanc i negre, com si fos una gravació "casera", i mostra principalment com eren els membres de la famosa banda en la intimitat, destacant per l'explicitat de les seves etapes d'alcohol i sexe al costat dels seus acompanyants i nombroses "gruppies". Quan Frank els mostra el material al grup, aquests van rebutjar la seva distribució, condemnant la gravació a un periple d'edicions pirates i online (des d'on es pot veure completa).

La forma de treball que va optar Frank per a realitzar el seu documental es el mateix utilitzat per D.A. Pennebaker en la mítica *Don't Look Back*, gravar-ho tot minimitzant la seva presència, intentar que els que hi apareixen no sentiren que hi havia una càmera gravant-los. I hi havia molt que gravar. D'aquesta manera, Frank va obtenir una gran quantitat d'imatges que mostraven de la forma més crua possible l'essència dels Stones que intenten trencar amb tot allò establert. Com diu Keith Richards a les seves memòries: *"El sèquit que ens*

acompanyà, els operaris de muntatge, tècnics i groupies, havia augmentat exponencialment. Per primera vegada viatjarem en el nostre propi avió privat amb el logotip de la llengua pintat al fuselatge. Ens havíem convertit en una nació pirata viatjant baix la nostra pròpia bandera, amb advocats, bufons, assistents, metges, (...). Teníem totes les substàncies que et puguis imaginar, Demerol, el que volguessis. I podia receptar en tots els estats del país. Enviaven xiques a la seva habitació per a buscar el maletí, o de vegades la gent feia cola, amb la xeringa en la mà, mentre ell repartia.”

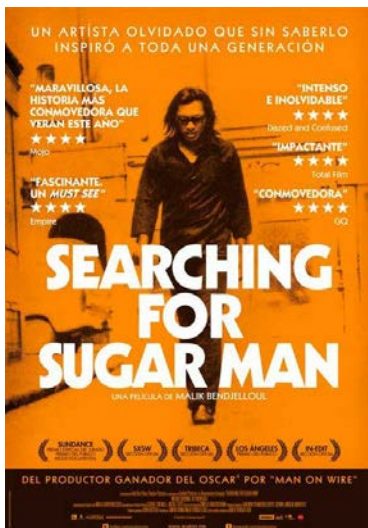
El no intervencionisme i intentar que el protagonista no notés la presència de la càmera em pareix una ferramenta clau per a la consecució de un producte pur sense a penes alteracions. En moltes ocasions, el fet de sobreactuar o cohibir-se a l'hora de posar-se davant d'una càmera impedeix obtenir un producte real del que es pretén gravar, sobretot, quan la persona no està acostumada a ser el punt central de la càmera.

4.3. SEARCHING FOR SUGARMAN (2012).

A la fi dels anys 60, Sixto Rodríguez, un misteriós músic, va ser descobert en un bar de Detroit per dos productors que van quedar fascinats per les seves melodies commovedores i les seves lletres profètiques. Van gravar dos discos amb la convicció que l'artista es convertiria en un dels més grans de la seva generació. No obstant això, l'èxit mai va arribar, i el cantant va desaparèixer enmig de rumors sobre el seu suïcidi en un escenari. Mentrestant, un dels discos va arribar a la Sud-àfrica de l'Apartheid i es va estendre per tot el país en gravacions pirates, que va fer de Rodríguez una icona de la llibertat i de la lluita contra el sistema. Molt temps després, dos fans sud-africans es van obstinar a esbrinar què havia passat realment amb Rodríguez i la seva investigació els va portar a conèixer una història extraordinària.

Al voltant de tot el documental dirigit per Malik Bendjelloul la idea de contactar amb Sixto Rodríguez es el leitmotiv o tema sobre el gira tota la història, la forma en que eixa idea es fa recurrent al llarg de la història i com s'aborda des de totes les possibilitats d'on pot haver acabat aquest artista, arriba a crear una sensació de suspens en el espectador. Ajudat per l'atmosfera ambigua que gira entorn a la vida de Rodríguez, i sobretot la forma en que es narra en el documental, abroma al espectador i el manté sotmès a la pantalla.

La realització de unes entrevistes molt cuidades a personalitats de la música que sorprenentment han sentit parlar d'aquest enigmàtic músic, acompanyen l'intriga creada per una reconstrucció en forma de animació dels fets i un genial treball de camp per obtenir tota mena de informació sobre el parador actual de Rodríguez. Cerca de fotografies realitzades durant els Detroit obrer dels 70, imatges d'arxiu de vídeo-aficionats i la poca informació que encara guardaven les dues discogràfiques que després de haver editat dos discs per a Rodríguez l'havien abandonat, son els elements claus per a la cerca de l'artista, que paral·lelament a Sud-àfrica s'havia convertit en una icona per al moviment revolucionari que lluitava en contra de l'Apartheid.

Malik Bendjelloul: *Searching for Sugar Man*, 2012

Per altra part també cal comentar la utilització de una banda sonora completament lliure de drets, obtinguda també a partir de la cerca de materials d'aquest tipus i posteriorment cedit pel propi Sixto, i que conjuga a la perfecció amb la història. Jugant amb el poc repertori del que disposava Rodríguez quan va desaparèixer, és capaç de acompanyar el contingut de la història.

5. PANTANÀ, EL GRUP.

Pantanà és un grup de música rock en valencià, que neix a la localitat Riberenca de Algemesí en 2015. Amb poc més de dos anys de vida en el àmbit musical, està realitzant els seus primers concerts, i acaba de produir el seu primer disc d'estudi. El grup, molt arrelat a la vida de poble i concretament de la Ribera, tracta temàtiques des de les costums típiques d'aquesta regió, festes de poble o esdeveniments quotidians, que els dota de unes característiques peculiars que el diferencien de la resta de grups en valencià.

5.1. NOM DEL GRUP.

El nom del grup, ve arrel d'uns fets que ocorregueren a la zona de la Ribera i part de les comarques confrontades, el 20 d'octubre de 1982. La Pantanà, es el malnom amb el que es recorda la catàstrofe que arrasa la majoria de pobles de la regió a causa de les fortes i contínues pluges i el posterior desbordament del pantà de Tous.

Aquests fets, son tràgicament recordats i han marcat molt la vida dels que avui vivim en aquesta àrea. Ja sigui per l'impacte de les imatges, com per la quantitat de destrosses que va dur amb ella, i que han sigut esmenades per la pròpia gent que les patí amb el pas dels anys.

L'elecció del nom del grup, no és gens arbitrària, el grup es centra majoritàriament amb les costums i tradicions típiques del poble, a la par que esdeveniments quotidians dels veïns per a fer les cançons. Tanmateix es una forma de recordar aquest succés que, encara que marcà un punt d'inflexió en la vida dels ciutadans de la Ribera, ens ajudà a ser més forts i solidaris amb la gent més arrimada.

5.2. COMPONENTS DEL GRUP I ASSAJOS.

El grup, encara que des de un principi sols estava format per quatre membres. Poc a poc ha anat ampliant el nombre de integrant, adaptant-se a les demandes del disc, sempre en busca de una optimització del mateix.

La banda inicial, formada per guitarra, baix, bateria i veu, ha patit canvis de gran mesura, a pesar de tindre les mateixes cançons, no ha canviat la lletra ni el ritme, però amb instruments nous com la dolçaina, l'aparició de una segona guitarra i una nova veu, fa que el grup obtingui un caràcter renovat i completament nou.

Llistat de components i funció que exerceix:

Juanvi Roig: Guitarrista.

Karles Mat: Guitarrista.

Palth Dimond: Baixista.

Josele Montoro: Bateria.

Salva Candel: Dolçaina.

Alfredo Samper: Vocalista.

Adrià Castell: Vocalista.

Pepe Traver: Mànager

Per a obtenir un bon resultat, sempre s'ha de fer un treball ben dur. En el àmbit musical, els assajos, son possiblement el pilar més important per a que el grup obtingui un producte de qualitat.

Pantanà planteja els assajos de forma que (adaptant-se als horaris i la disponibilitat del músics) depenent de les necessitats del grup es puguem focalitzar-se en els esdeveniments més propers al calendari, sense deixar de banda el procés creatiu de composició de nous temes.

El dia a dia del grup passa per una rutina de assajos, dues vegades per setmana. En els assajos es plantegen els aspectes tècnics de les cançons, quina estructura tenen, la velocitat a la que es toquen i també es dedica un període de l'assaig per a la creació de noves cançons.

L'assaig comença amb una rodada completa a les cançons que tenim completament tancades (concretament les que tenim al disc més un parell de cançons més) i posteriorment ens focalitzem en la part tècnica de les mateixes. Des de errors en l'execució fins a quadrar solos, tempos i canvis de ritme.

Una vegada acabada la rodada principal ens centrem en noves cançons ja escrites, però que encara no s'han assentat per a ser tocades en directe. El procés per a que una cançó formi part del repertori, ha de ser molt trillada, ja que no és sols el que sigui tocada de forma apropiada, sinó també ha de tindre una estructura idònia i te que tindre un sentit dins del contingut del grup.

La rutina de assajos es paralitza una vegada tenim un concert a la vista, i comencem a preparar la posta en escena. El primer que fem per a prepara el concert es saber en quin context es realitza el concert; concert en un espai tancat, obert, amb un motiu benèfic,... Aquest és el condicionant més important, ja que marca l'ordre de les cançons, la intensitat de les mateixes, inclús el tipus de indumentària que emparem.

La realització del concert es prepara a partir de dues setmanes prèvies al mateix, en les que dupliquem el nombre de assajos i la duració dels mateixos. Una vegada s'ha concretat quin és l'ordre de les cançons, realitzem dos concerts per assaig, preparant la duració del mateix i ampliant el repertori amb una presentació de tots els components del grup.

En ocasions, el tipus de música que realitzem no és molt pràctic a l'hora de fer alguns tipus de directes, per exemple a les ràdios, és complicat dur una bateria, els amplificadors per a les guitarres i microfonar-ho tot. Pel que hem realitzat un apartat especial per als concerts en acústic, que encara que no és el estil predilecte del grup, ens ha obert moltes portes a nous espais i altres àmbits.

5.3. DISC COMPACTE.

Amb la finalitat de que definitivament la formació doni un pas qualitatiu cap a endavant passa per la realització de un disc compacte on les cançons que treballa el grup es quedi en un format adaptat per a que es pugui escoltar en qualsevol lloc.

La idea, encara que pugui parèixer un poc precipitada pel temps que duu la formació, sorgeix gràcies a l'ajuda del Màner, el qual ens va trobar un estudi de gravació assequible, que es dedica a fer música de l'estil de Pantanà.

El estudi de gravació elegit va ser el de Francesc Vera "Romariet", *Romariet RockSound*, situat en Sueca. Durant l'estiu de 2017 gravarem el disc en un procés molt elaborat, llarg i de vegades tediós.

Per al CD, es tinguí que gravar de forma individual cadascun dels instruments, pel que qualsevol error es magnifica i depenem de una toma única per a aconseguir un so nítid i sense errors.

La gravació començà amb Josele, la bateria es la base sobre la que la resta de instruments es va assentant per seguir el ritme de la cançó, marca el tempo, les pujades i les baixades d'intensitat. Una vegada la bateria està gravada en metrònom, abans de seguir amb el següent instrument s'ha de masteritzar per a que el pròxim component que vaja a gravar es base en la bateria ja gravada.

El següent instrument en gravar es el baix, encara que a priori el baix pugui parèixer un instrument amb poca presència en qualsevol formació, es junt a la bateria, la dupla que es considera l'ànima del grup. Tots dos marquen el temps i una vegada estan tots dos gravats, la resta és molt més senzill.

Després del baix, comença el grup de instruments solistes encapçalat per la guitarra, de la qual hem de diferenciar dos tipus que apareixen de forma molt marcada al CD, la guitarra rítmica i la guitarra solista. En un primer moment es grava la guitarra rítmica, i posteriorment una vegada aquesta està masteritzada, ja es grava la guitarra solista. Aquesta part de la gravació va ser la més complicada, ja que en alguns moments, per al disc, podem trobar fins 5 guitarres solistes.

Per últim la dolçaina i la veu tanquen la part realitzada pels integrants exclusivament. Una vegada estan tots els instruments gravats, es posa a disposició del encarregat de la masterització final i el talonatge, per a marcar volums de cada instrument, efectes en el cas de que fora necessari, adaptar-ho

a un format d'àudio com es el WAV i per últim realitzar el set list amb l'ordre de les cançons establert.

5.4. MAQUETACIÓ DEL DISC.

Una vegada la música està gravada, hem de passar a la part visual. El format que elegirem per a presentar el disc es un format de Jewel box, amb un llibret de 12 pàgines. Per al que vaig dissenyar un disseny per a la galeta o CD, el Inlay interior i exterior i finalment el llibret amb les lletres i els agraïments.

A la **galeta** vaig col·locar el nom i el logotip del grup, tots dos dissenyats per mi, seguit del nom de les cançons en l'ordre establert al disc. Per al fons, vaig intentar simular la brillantor del CD.

Per al **Inlay interior**, que es correspon amb la part interior, sobre la que es sosté el CD, vaig dissenyar amb Adobe Illustrator l'eixida d'àudio de un bafle, ajustant-se a la grandària del disc.

Per al **Inlay exterior**, que es correspon amb la contraportada del CD, amb l'ajuda de Adobe Photoshop, basant-se en el logotip del grup i sobre el fons negre s'ha inclòs el llistat de cançons en l'ordre establert. També al inlay exterior apareixen els promotors del disc, tots aquells que ens han ajudat de forma directa o indirecta i que necessitaven un reconeixement i també els corresponents Creative Commons. A aquesta part li corresponen a més a més el plecs que marcaran els diferents laterals amb el logotip del grup i també el codi dels Creative Commons.

Per últim el llibret amb les lletres dels temes que es troben al disc i amb els agraïments, incorpora també la portada del disc.

Per a la **portada**, vaig escollir una imatge aportada per el diari Las Provincias, dels esdeveniments de la Pantanà, en ella es veu com un home intenta córrer davant dels enderrocs que ha deixat la catàstrofe al carrer. La imatge tractada amb Adobe Photoshop. Aquesta imatge, que es troba en segon termini es deixa veure's entre la tipografia i el logotip del grup.

Fig. 1: Galeta CD.

Fig.2: Inlay exterior CD

Fig.3: Portada CD

Per al **llibre amb les lletres**, vaig escollir una selecció de fotografies realitzades durant actuacions al llarg de la trajectòria del grup. Retocades amb Adobe Lightroom utilitzant efectes de tinció, correcció d'enfoc i diferents ajustos vaig crear una estètica que mostra l'essència del grup i dels seus integrants. La part més complexa va ser la d'ajustar les lletres al format de 12 pàgines, havent de reservar una pàgina per a la portada i un altra per a la part dels agraïments. La principal qüestió que em preocupava fou la de trobar llegible la lletra sense perdre el sentit de la imatge.

6. PROCÉS DE REALITZACIÓ DEL DOCUMENTAL DE CREACIÓ.

6.1. PREPRODUCCIÓ.

6.1.1. CERCA DEL TEMA

La idea del projecte ve arrelada a un treball realitzat per a l'assignatura de Documentals de Creació, impartit per Eulalia Adelantado, la qual he cursat durant el segon semestre d'aquest últim any. Partint de la premissa de crear un contingut audiovisual, vaig veure, a part de una important forma de promoció per a un projecte personal (no lligat a la universitat), la possibilitat de crear un documental amb música completament original.

El projecte, que ja partia de ser un contingut audiovisual i en format documental, sobre el grup de musica, havia de trobar la forma d'aconseguir un discurs que s'adaptés al format que ja pretenia. Un poc ajustat però prop del final del curs, el grup tenia previst realitzar la presentació del disc en un concert realitzat al poble, amb la gent més propera.

Així doncs em vaig plantejar la idea de fer entrevistes al grup per a cercar quins foren els inicis, i com ha evolucionat fins arribar al lloc que estem ara. La idea de barrejar tots dues idees em va parèixer molt idònia pel fet de que, realment la idea era fer un repàs cronològic dels esdeveniments més importants de la formació fins a l'últim succés.

Per tant vaig crear un guió compartit entre el concert del 5 de maig i les entrevistes que anava a realitzar intercalant-les de forma progressiva per a que no es trenqués el fil conductor.

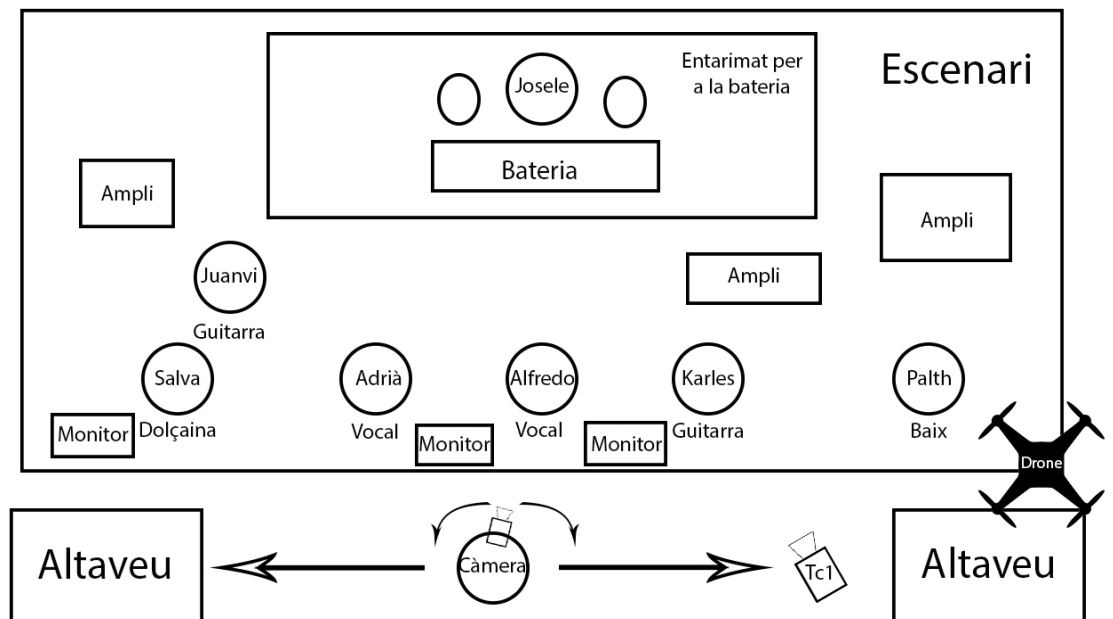
La finalitat d'aquest documental no és altra que donar a conèixer el grup en tots els seus aspectes, conèixer la seva forma de procedir en el dia a dia i fomentar la música en valencià, que cada vegada està menys valorada inclús en aquesta regió.

6.1.2. PLA DE TREBALL.

A principis de **Març** d'aquest any, vaig començar a fer un horari amb els diferents assajos i com plantejar per a fer les entrevistes al grup sense que foren molt forçades les respostes; pel que fer les entrevistes durant l'assaig la vaig desestimar després de alguns intents. No obstant aquest material posteriorment va tindre un altra funció dins del documental. Finalment la solució per a realitzar les entrevistes va ser de forma individual i amb un context més íntim, pel que donà com a resultat unes respostes molt sentides per gran part del membres.

Al llarg de tot **Abril** vaig quedar amb cadascú dels 7 membres que formen l'agrupació per obtenir el material audiovisual. També en abril sabérem quina anava a ser la disposició del escenari, pel que vaig contactar amb els meus companys per a preparar les tirades de càmera i també fer un xicotet croquis de la disposició del grup dalt de l'escenari, tanmateix el contingut extern al Finalment en **Maig** es va dur a terme el concert, amb el que donem per acabada la gravació, i passem al procés d'edició de les imatges gravades.

Planta de càmera per a la gravació del concert

6.1.3. GUIÓ.

Per a realitzar el guió, em vaig guiar principalment pels esdeveniments documental, buscant en quines parts es podria intercalar les gravacions del concert del 5 de maig. Com ha resultat he obtingut 5 apartats diferents, que hem serveixen de blocs temàtics dins del discurs.

(0:00 - 1:05) Introducció: En aquest apartat, s'inclouen els crèdits inicials, on es presenten a tots els integrants del grup; que s'enllaça amb el despertar simbòlic del 5 de Maig amb un despertador sonant.

(1:06 - 8:23) Bateria d'entrevistes 1: Dins d'aquest apartat introduïm a la gran majoria dels integrants del grup i també es fa la presentació del grup. Comprendre d'on ve el nom del grup, com sorgeix la formació, quins foren els seus primers concerts i la primera gravació són els temes que aborda esta seqüència.

(8:24 – 10:58) Muntatge del concert i prova de so: A modo de flashforward, es realitza un bot en el temps i tornem al 5 de Maig. En aquesta seqüència es pot veure com es realitza el muntatge del concert, quines són les funcions de cadascú, a més a més es veu com es realitza la prova de so, quines són les primeres impressions dalt de l'escenari, en definitiva l'últim pas abans de fer el desitjat concert.

(10:59 – 16:32) Bateria d'entrevistes 2: En aquesta secció es presenta definitivament als dos últims components que no havien participat encara en les entrevistes, i s'aborden els temes dels assajos, i de la gravació del disc que es presentarà el 5 de maig. Per últim es mostren les impressions que el grup té sobre l'esperat concert.

(16:33 – 20:22) El concert: definitivament arriba l'hora del concert i es mostra quin és el resultat final de la anhelada actuació, que ens serveix de cloenda per al documental. Seguits dels títols de crèdits finals.

6.2. PRODUCCIÓ.

Una vegada realitzat el pla d'actuació per a la producció del documental, vaig començar a gravar poc a poc part dels assajos per a obtenir tot el material d'arxiu necessari per al posterior muntatge. Els plats més forts de la gravació es centraven en les entrevistes i posteriorment en el concert del 5 de Maig.

Les entrevistes, després de l'intent fracassat de fer unes entrevistes de forma col·lectiva per parelles o tríos, en les que realment es tracta d'una conversa distendida entre uns amics, vaig prendre la decisió de realitzar-les de forma individual. El procés de gravació sempre era el mateix. Abans de que arribés l'entrevistat, amagava la càmera en un lloc poc visible, de forma que no es detectés si realment estava gravant o no. La entrevista comença com una prova, encara que realment es realitzen les preguntes reals, mentre estan siguent gravats per la càmera. La posterior toma amb les preguntes ja sabudes i en alguns casos ampliades també és gravada, però el material que principalment era del meu interès era el gravat sense el coneixement de l'entrevistat.

La localització per a les entrevistes ha sigut principalment el local de assaig on ens reunim. He intentat acomodar l'espai d'acord amb l'instrument que cadascú toca al grup però, en dues entrevistes he optat per canviar la localització. L'altra espai emprat per a la filmació d'aquestes dues entrevistes es el estudi de gravació des de el qual s'ha editat el CD i des d'on he realitzat les últimes modificacions d'àudio. No ha sigut en cap cas una elecció arbitraria

ja que durant gran part del passat any, va ser un dels espais més visitat pel grup i d'alguna manera es sent part.

L'altre punt clau de la producció del documental fou la gravació del concert del 5 de Maig, aquesta data era primordial, ja que era el tema principal sobre el que gira el contingut del documental. Basant-nos en el pla d'actuació realitzat en antelació una vegada ja sabem quina anava a ser la disposició de l'escenari i del integrant, vaig intentar aconseguir el màxim material possible, gravant el muntatge de l'escenari, l'estor amb el merchandising del grup, el dinar,... Amb la finalitat de no deixar res sense documentar, em vaig fer amb quasi 4 hores de filmació d'aquest dia, abans inclús de realitzar el concert.

Una vegada començat el concert, vaig deixar en mans dels meus companys el treball de gravació. Gravats en la seua totalitat, 3 foren els focs de gravació. A peu d'escenari, en una plana en la que fórem tots visibles i sostés amb un trípod es va establir la primera tirada de càmera. Aquest seria la plana màster sobre la que la resta anirà conjugant-se.

També des de el peu de l'escenari, es realitza la segona tirada de càmera. En aquest cas, ajudat per un steady-cam i amb la càmera a la mà un dels dos companys que m'ajudaren en la gravació. Aquesta càmera es dedica exclusivament a fer planes en moviment del concert, encara que no va estar en tot moment gravant, m'ha servit per a tindre material de suport per a plenar el contingut de la càmera fixa de la primera tirada.

Per últim vaig disposar d'un drone, amb el qual es van prendre planes aèries del concert, del públic i en general de les instal·lacions on es va dur a terme l'actuació. Per a la reconstrucció del so per al documental, disposarem d'una taula de so que ens va permetre gravar el so digitalitzat directament des de l'audició.

En última instància, per a acabar el apartat de producció, vaig realitzar una cerca exhaustiva per a trobar tot el contingut relacionat amb el grup gravat en anterioritat a la realització del documental; ja sigui per vídeos penjats a les xarxes socials, contingut d'arxiu que havia gravat en anterioritat com a vídeo-aficionat que soc. Aquesta feina, va ser molt àrdua pel fet de que vaig trobar una gran quantitat de contingut, el problema va ser a l'hora de realitzar la selecció de imatges que posteriorment formarien part del documental.

6.3. POSTPRODUCCIÓ.

Per al procés d'edició, que vaig dur a terme des de l'aplicació d'Adobe Premiere Pro, primer vaig realitzar un visionat absolut del total de metratge del qual disposava per al muntatge. Amb quasi 8 hores de material, vaig començar a dividir els arxius en les tres diferents seqüències amb les que després aniria alternant per a crear el discurs final.

Fig. 1 y Fig.2: Fotografies realitzades durant la gravació.

6.3.1. ENTREVISTES.

Les entrevistes, que és el contingut més ampli que hi apareix al documental, havia de tenir una continuïtat al llarg del discurs, per tant vaig començar a dividir les preguntes realitzades a cada entrevistat, de forma que pogués accedir de forma més pràctica al contingut desitjat dins de la entrevista que ha arribat a durar de forma individual inclús 45 min.

Una vegada realitzats els talls corresponents per a la fàcil identificació de les preguntes, vaig donar una forta importància a la forma en que cada component arriba a formar part del grup. Per això, abans de cada intervenció d'un nou integrant que no ha fet aparició al documental en anterioritat tingui una mena d'introducció al documental i també un espai per a narrar una experiència personal relacionada amb el grup.

El problema de realitzar les entrevistes sense una preparació prèvia, encara que guanya en la sinceritat, espontaneïtat o inclús el caràcter personal de donar les respostes, era el fet de que no era una entrevista amb una resposta especialment fluida. En molts casos esta plagada de parons que tallaven el significat del les frases. Per a eixos talls he emprat les imatges d'arxiu que conjuguen de forma directa, ja que he intentat ser el més fidel al moment que es narra i es mostra.

Fig. 1 y Fig.2: Fotogrames de les entrevistes del documental *Pantanà!*, 2018

Per altra banda la successió de les respostes havia de ser harmònica per tal de mantenir el fil conductor. El tractament de cada una de les respostes havia de crear una atmosfera de continuïtat que permet succeir a cadascú dels entrevistats de forma que el estudi cronològic del grup s'anés desvelant progressivament i de forma ordenada.

Les entrevistes formen una seqüència única que al muntatge final he dividit en dos parts per tal d'intercalar la resta de la història.

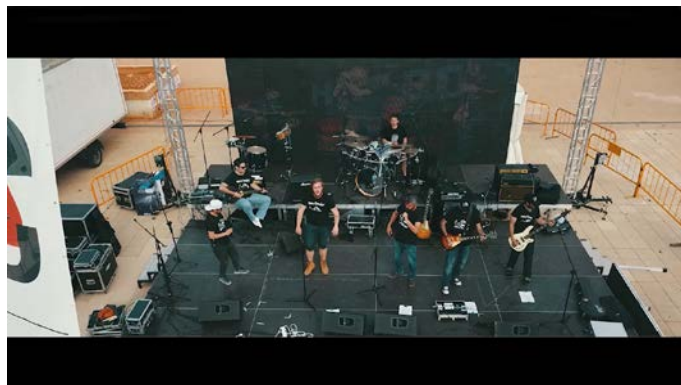
6.3.2. EL CONCERT.

Ja inicialment el fragment relacionat amb el concert anava a estar dividit per dues seqüències molt diferenciades. Alhora de realitzar la selecció d'imatges, em vaig adonar del problema que anava a perseguir-me durant tot el muntatge. Per a la sincronització del concert sí vaig disposar de un so net

amb el qual poder treballar, però el moment de la prova de so, no es pogué capturar l'àudio des de la taula de so.

El primer fragment que apareix al curt fent referència al 5 de Maig és la seqüència pegada als títols de crèdits inicials. En ella es veu com sona l'alarma a les 8 del matí i el recordatori del despertador es: "Concert 5 de Maig". Aquesta mini-seqüència la vaig decidir posar per a que la part relacionada amb el concert tingués una mena d'introducció.

Per al següent espai reservat al 5 de Maig, vaig muntar fer una xicoteta seqüència amb els preparatius previs al concert. Aquest apartat que té una duració aproximada de uns 2 minuts i 30 segons de duració, fa un repàs del que van ser el muntatge de tots els instruments, el backstage, la zona de merchandising i la prova de so. La part més important, donat la precarietat del material amb el qual treballava, era la de realitzar una pista de so que s'anava modulant amb el pas de les diferents tomes. Finalment, vaig prescindir de la gran majoria del material gravat durant la prova de so, pel fet de que era el que pitjor qualitat tenia, donant més presència al procés de muntatge. D'aquesta manera també ajuda al espectador a adonar-se de que el concert encara no ha començat. Al final de la seqüència, encara que puga parèixer que estem realitzant el concert, un dels membre demana algunes correccions per als tècnics de so i d'alguna mena deixa entreveure que es tracta de un procediment previ al concert.

Fotograma que es correspon amb la part del concert. *Pantanà!*, 2018

A l'última part que es correspon amb el concert, vaig decidir fer una selecció de dues de les cançons que interpretarem a l'escenari, acurtant-les per a que no s'excedés de duració. El primer pas fou la sincronització de l'àudio gravat per la taula de so amb la resta dels clips gravats amb el concert. El procés es complicà amb la sincronització del vídeos realitzats amb el drone, ja que per motius de interferències sonores produïdes per les pròpies aspes del drone, no hi havia un so clar amb el qual basar-me per a la posterior sincronització. Per a la selecció de les cançons, vaig buscar una cançó cantada per cada un dels vocalistes del grup, a més de que aparegués almenys una cançó en la que tingués presència la dolçaina. D'aquesta manera mostre la totalitat del grup sense fer distincions dins de la formació. La successió de les

planes al llarg de la seqüència ajuda al espectador fer-se a la idea de quines foren les dimensions del concert, la quantitat de públic i per suposat el tipus de directe que realitzem.

6.3.3. CRÈDITS.

A l'inici del documental vaig decidir fer un fragment introductori amb una xicoteta presentació dels membres amb la què és sense cap dubte la cançó més coneguda del grup, *El rock del collidor*, en un espai de uns pocs segons en diferents espais i moments, fa aparició cadascun dels components acompanyats d'uns títols amb el nom i l'instrument que toquen al grup. A part de la presentació dels components, a l'inici es fa menció de que tot el material audiovisual que es mostra està cedit en exclusiva per el grup per a la realització del documental.

Per als crèdits finals, realitzats en Adobe After Effects, faig un repàs de totes aquelles persones que han participat de forma directa o indirecta en aquest documental. He inclòs el logotip del grup i per a finalitzar les xarxes socials en les que treballa el grup.

6.4. DIFUSIÓ.

Per a la posterior promoció del documental vaig preparar un pressbook, un tràiler i una caràtula per a la presentació del treball.

El **pressbook**, es una ferramenta utilitzada per la premsa cinematogràfica per a la promoció de tot tipus de contingut fílmic. En el meu cas, l'he realitzat a modo de catàleg, amb una xicoteta sinopsis dels temes que aborda el documental, un fitxa tècnica i amb la portada realitzada per al documental. a més he decidit adjuntar alguns fotogrames del concert.

Juanvi Roig
guitarra

Salva Candel
dolçaina

Fig. 1 y Fig.2: Fotogrames dels títols de crèdits. *Pantanà!*, 2018

Fig. 3: Presbook.

El **tràiler**, en un format de vídeo-promoció he agafat el fragment inicial del documental, ja que hem pareix molt representatiu del que és l'essència del grup, així com es veu de que tracta i quin tipus de treball és.

La **caràtula** i la **galeta** estan realitzats a partir de una modificació del pressbook. A la portada de la caràtula, vaig incorporar el títol del documental, amb la tipografia del grup, a més a més també he incorporat els logotips de les entitats col·laboradores com la Universitat Politècnica de València i el departament d'Història del Art i Audiovisuals de la facultat de Belles arts. Per altra banda, la galeta esta realitzada a partir d'un fragment de la portada amb el nom del documental i també les entitats col·laboradores.

7. CONCLUSIONS.

Fent un repàs al que ha segut la realització d'aquest projecte, ja sigui la producció del documental, com l'escriptura d'aquest document, he pogut traure en clar algunes conclusions, que ha marcat la manera en la que enfocaré treballs futurs i cómo realitzar-los.

He après a mirar i detectar aquells aspectes més característics d'aquest gènere que no dominava prèviament. He pogut comprovar la complicació de fer un gran treball de camp de recerca de informació, contingut i referències per a realitzar un contingut de qualitat. Encara que soc conscient del gran treball que hem queda per davant per a millorar i explorar en aquest registre.

Al llarg de la realització del documental, el seu anàlisi i la seua contextualització he tingut que apropar-me a aquells àmbits amb els quals no estic tan acostumat a treballar, i he sentit la necessitat d'adaptar-me. Sent el cine comercial el motiu que m'ha mogut a adintrar-me en el món audiovisual des d'un principi, vaig decidir realitzar aquest format de documental per a buscar més enllà del que a priori seria la meua zona de confort i així se m'ha obert un món ple de noves possibilitats.

El primer objectiu que hem vaig marcar en aquest documental era la utilització de totes les ferramentes que he après en el registre audiovisual per a realitzar un contingut que, a més de complir amb els requisits que precisa per a ser mostrat en el cercle universitari, fos un instrument que tingués una utilitat. Formant part d'una agrupació musical, que a més necessita una mena de publicitat per a donar un pas endavant en la projecció del grup, vaig veure la possibilitat d'explotar un altra faceta artística no relacionada amb l'àmbit universitari. Aquests foren els desencadenant de la realització d'aquest projecte.

El ser un treball que he dut a terme de forma autònoma, exceptuant la gravació d'una part del documental, m'ha permés esbrinar el procés complet que necessita un projecte audiovisual. Des de el plantejament més primitiu, fins la distribució del mateix a nivell publicitari, he anat descobrint aquest procés poc a poc, fent un repàs del gran contingut que he après en les

assignatures cursades al grau. En especial les realitzades en el Departament de Comunicació Audiovisual com Realització de documentals de creació, reportatges, Relats de ficció, Estudis Fílmics, assignatures de post-producció com Efectes especials i Motion Graphics i de documentació com són Historia del cine clàssic i modern. En definitiva, es un treball amb el qual he tingut que emprar tot el contingut après al llarg de la meua trajectòria universitària.

8. BIBLIOGRAFIA.

CHION, M. *La audiovisión. Introducción a un análisis conjunto de la imagen y el sonido*. 1a reimpression. Barcelona: ed. Paidós Comunicación. 1998.

CANET, F., PRÒSPER, J. *Narrativa audiovisual. Estrategias y recursos*. 1a edición. Madrid: ed. Síntesis. 2009.

PRÒSPER, J., LÓPEZ, C. *Elaboración de noticias y reportajes audiovisuales*. 2ª edición. Valencia: Fundación Universitaria San Pablo C. E. U. 2000.

DLOSTERMAN, C. *Fargo Rock City*. ES POP EDICIONES. 2011.

SEDEÑO, M. *Música y documental. El género del rockumentary*. Sinfonía Virtual. 2009. Disponible en:

http://www.sinfoniavirtual.com/revista/010/musica_documental_rockumentary.php

FRANK, R. (director). *Cocksucker Blues*, Estados Unidos: JLG Films, 1975.

BENDJELLOUL, M. (director). *Searching for Sugar Man*, Suecia. Passion Pictures. 2012

MORGEN, B. (director). *Montage of Heck*, Estados Unidos. HBO. 2015

9. ANEX.

Documental:

Pantanà!. Documental de Creació, Adrià Castell. 2018

Pressbook Pantanà!

Galeta Pantanà!

CD:

Portada Pantanà!

Inlay interior Pantanà!

Inlay exterior Pantanà!.

Llibret Pantanà!.

Galeta CD Pantanà!.